

Szkolna lista tematów na wewnętrzny egzamin maturalny z języka polskiego
w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Chojnie,
rok szkolny 2013/2014

I LITERATURA

1. Pomiędzy historią a baśnią. Na przykładzie wybranych tekstów wykaż cechy charakterystyczne dla prozy Andrzeja Sapkowskiego.
2. „Nie bądź bezpieczny. Poeta pamięta”. W kontekście słów Czesława Miłosza omów rolę literatury w walce o godność i prawa człowieka. Uzasadnij wybór utworów literackich.
3. Kraków w poezji i piosence. Na podstawie wybranych utworów przeanalizuj realizację krakowskich inspiracji.
4. Romantyczne i pozytywistyczne kryteria oceny człowieka. Na podstawie wybranych utworów omów podobieństwa i różnice.
5. Narkomania jako problem społeczny i temat literacki. Odwołaj się do wybranych utworów i oceń ich funkcję w uświadamianiu zagrożeń związanych z tą formą uzależnień.
6. Relacje między Bogiem a człowiekiem w literaturze różnych epok. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
7. Motyw zdrady w literaturze. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
8. Od Juliusza Verne`a do Stanisława Lema. Na wybranych przykładach przeanalizuj ewolucję powieści science fiction.
9. Prawda o determinizmie ludzkiego działania. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych tekstów literatury XIX i XX wieku.
10. Człowiek współczesny i jego codzienność w piosence literackiej. Omów na przykładzie wybranego twórcy (A. Osiecka, W. Młynarski, J. Kofta).
11. Poeci odrzuceni, poeci przeklęci. Na podstawie analizy utworów wybranych twórców omów kreację podmiotu lirycznego, jego relacje ze światem i adresatem wierszy.
12. Świat dorosłych oglądany oczami dziecka w literaturze wybranych epok. Rozwiń temat na wybranych przykładach ze wskazaniem na specyfikę oglądu świata przez dziecięcego bohatera.
13. Odwzorowywanie świata, prowokacja, eksperyment artystyczny. Wykorzystując wybrane teksty z najnowszej literatury polskiej (P. Huelle, D. Masłowska, O. Tokarczuk, T. Tryzna) rozważ problem narracji i świata przedstawionego.
14. Bohater prozy Marka Hłaski. Przedstaw go, odwołując się do problematyki wybranych utworów.
15. Poeta – bard epoki. Objasnij fenomen tego zjawiska, odwołując się do wybranych utworów literackich.
16. „Ku pokrzepieniu serc”. Wyjaśnij i zaprezentuj utwory literackie, które twoim zdaniem pełnią tę szczególną rolę w literaturze.
17. Motto, tytuł i zakończenie utworu jako klucz do interpretacji dzieła. Przedstaw problem

na wybranych przykładach.

18. Tematyka historyczna jako tworzywo literatury polskiej XIX i XX wieku. Omów wybrane przykłady.
19. Samotni z wyboru i samotni z konieczności. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach różnych epok.
20. Koncepcja tragizmu w teatrze antycznym, szekspirowskim i romantycznym. Przedstaw je odwołując się do wybranych dramatów z różnych epok literackich.
21. Sposoby wykorzystania mitów i legend średniowiecza w literaturze współczesnej. Przedstaw je, odwołując się do wybranych przykładów.
22. Bohater w zgodzie ze światem. Przedstaw i porównaj postacie szczęśliwych bohaterów wybranych utworów.
23. Dzieci i rodzice w literaturze różnych epok. Przedstaw to zagadnienie w oparciu o wybrane utwory.
24. Polska literatura fantastyczna i historyczna – dwa sposoby mówienia o rzeczywistości. Porównaj, jaką pełnią funkcję, odwołując się do wybranych przykładów.
25. Walka dobra ze złem. Omów temat odwołując się do wybranych dzieł literatury romantycznej.
26. Doświadczenie Holocaustu – pisarskie świadectwa z obu stron muru. Omów problem, analizując stosowne utwory literackie.
27. Ludzie godni i nikczemni w literaturze. Scharakteryzuj ich postawy, odwołując się do wybranych utworów.
28. Małżeństwa literackie. Przedstaw zagadnienie, charakteryzując wybrane pary literackie.
29. Satyryczny obraz społeczeństwa polskiego w wybranych utworach literackich. Przeanalizuj sposoby tworzenia takiego obrazu.
30. Literacki obraz zniewolenia człowieka w systemie totalitarnym. Wyjaśnij, jak literatura polska i obca ilustruje mechanizmy i skutki działania totalitaryzmu.
31. Obraz wsi i chłopa w literaturze. Dokonaj analizy wybranych przykładów literackich.
32. Różne obrazy polskiego dworu – od sielanki do parodii. Przedstaw temat na wybranych przykładach literackich.
33. Idealiści i marzyciele w polskiej literaturze. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w literaturze różnych epok.
34. Dobre i złe oblicze szlachcica Sarmaty. Scharakteryzuj wybranych bohaterów literackich na celowo dobranych tekstach.
35. Żydzi w literaturze polskiej. Przedstaw obraz społeczności żydowskiej lub jej pojedynczych reprezentantów na podstawie wybranych dzieł literatury XIX i XX wieku.
36. Trudny problem dziedzictwa sarmackiego w literaturze epok późniejszych – omów, charakteryzując wybrane przykłady.
37. Awangarda i tradycja w poezji lub prozie polskiej dwudziestolecia międzywojennego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
38. Różne obrazy rodziny w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do kilku

wybranych przykładów z różnych epok.

39. Polskie hymny – utwory o narodzie i jego tożsamości. Przeanalizuj wybrane teksty. Przedstaw ich wartość i sposób oddziaływania na zbiorowość.
40. Rewolucja jako temat utworów literackich. Scharakteryzuj sposób ujęcia tematu w wybranych tekstach.
41. Postacie i symbole antyczne w poezji Zbigniewa Herberta. Rozważ problem na wybranych przykładach.
42. Różne wizerunki lekarza w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z różnych epok literackich.
43. Życiowe wybory i ich skutki. Przedstaw problem na podstawie wybranych bohaterów literackich.
44. Literackie kreacje tyranów. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych tekstów, uwzględnij odpowiednie konteksty historyczno-literackie.
45. Mistrzowie polskiej piosenki literackiej. Porównaj twórczość wybranych autorów (np. Agnieszki Osieckiej, Jonasza Kofty, Jeremiego Przybory, Wojciecha Młynarskiego).
46. Motyw wędrowki w literaturze. Omów temat, przywołując utwory z różnych epok.
47. Analizując wybrane utwory literatury XIX i XX wieku, scharakteryzuj i porównaj wizerunki ojca i syna.
48. Mit o Prometeuszu i jego reinterpretacje. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literatury XX wieku.
49. Słynni kochankowie w literaturze różnych epok. Scharakteryzuj ich w oparciu o wybrane utwory literackie.
50. Literatura jako diagnoza stanu społeczeństwa. Odwołując się do utworów z różnych epok literackich wykaż, że są one wiernym obrazem rzeczywistości, w której powstały.
51. Biografia jako klucz do odczytania twórczości wybranych autorów. Opracuj temat, analizując wybrane przykłady.
52. Groteska jako metoda kreowania obrazu rzeczywistości. Omów problem na przykładzie wybranych utworów z różnych epok.
53. Bunt i pokora jako przejawy zachowań człowieka wobec Boga. Omów problem w oparciu o teksty z różnych epok literackich.
54. Metamorfoza bohatera i jej sens w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.
55. Góry jako źródło inspiracji artystycznej. Omów na podstawie wybranych przykładów z różnych epok literackich.
56. Rola i zadania poety w czasach współczesnych. Omów problem, odwołując się do liryki wybranego twórcy.
57. Relacje polsko-żydowskie ukazane w literaturze współczesnej. Przedstaw problem na wybranych tekstach literackich.
58. Portrety przyjaciół w literaturze. Omów zagadnienie w oparciu o wybrane utwory z różnych epok.

59. Ludowość i ludomania. Omów różne sposoby nawiązania do folkloru i życia ludu w twórczości literackiej wybranych pisarzy.
60. Wierność ideałom młodości czy kariera i nadzieja na sukces życiowy? Twój głos na temat wyborów moralnych bohaterów literatury Młodej Polski i dwudziestolecia międzywojennego.
61. Życie, podobnie jak proces, można wygrać lub przegrać. Rozważ zagadnienie w oparciu o wybrane kreacje literackie.
62. Dojrzewanie i wkraczanie w dorosłość jako temat literacki. Przedstaw w oparciu o wybrany materiał literacki.
63. Mechanizmy działania ludzkiej psychiki w sytuacji zagrożenia. Omów w oparciu o materiał literacki odnoszący się do II wojny światowej.
64. Jak groźne są głupota i hipokryzja, czyli barokowa i oświeceniowa zaduma nad światem. Przedstaw problem i ustosunkuj się do niego na podstawie wybranych utworów literackich.
65. Polonez – walc – tango – chocholi taniec. Na wybranych przykładach literackich zanalizuj funkcjonowanie motywu tańca.
66. Motyw winy i kary w dziełach literackich różnych epok. Omów temat, odwołując się do różnych przykładów.
67. Człowiek to marionetka w teatrze życia. Rozwiń myśl w oparciu o wybrane przykłady literackie.
68. Literackie wizerunki diabła. Przedstaw i omów na podstawie wybranych przykładów.
69. Spotkania i rozstania jako temat poezji XIX i XX wieku. Przedstaw na wybranych przykładach.
70. Sonet jako sprawdzian kunsztu literackiego. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach dzieł literatury różnych epok.
71. Perswazja i apel jako literackie sposoby kształtowania moralnych oraz politycznych postaw Polaków. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory z literatury przedrozbiorowej.
72. Kolumbowie o swojej generacji. Zanalizuj temat, odwołując się do literatury współczesnej.
73. Przenikanie się świata nadprzyrodzonego z realnym w dramacie. Przedstaw znaczenie i rolę dwupłaszczyznowości utworu, analizując wybrane przykłady dramatu renesansowego i romantycznego.
74. Piękno i prostota doświadczenia religijnego. Omów temat na przykładzie wybranych wierszy księdza Jana Twardowskiego.
75. Liryka erotyczna od antyku do współczesności. Omów temat na przykładzie dowolnie wybranych utworów z trzech epok.
76. Przedstaw i porównaj małżeńskie dramaty, analizując wybrane przez siebie postacie literackie. Zwróć uwagę na konteksty: historyczny i społeczny.
77. Pieniądze i ich siła. Zanalizuj temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
78. Poeta jako mędrzec i moralista. Omów i porównaj stosunek do świata wartości

w utworach Wisławy Szymborskiej i Zbigniewa Herberta.

79. Odwołując się do wybranych utworów literatury romantyzmu i pozytywizmu, omów przyczyny i skutki konfliktów rodzinnych w życiu bohaterów literackich.
80. Stary człowiek w literaturze. Omów na wybranych przykładach, jaką funkcję w poszczególnych epokach przypisywano temu motywowi.
81. Samotność bohatera romantycznego i człowieka współczesnego. Scharakteryzuj i porównaj je, odwołując się do wybranych utworów literackich romantyzmu i współczesności.
82. Od Lady Makbet do Ofelii. Przedstaw różne sposoby kreacji bohaterek w wybranych dziełach Szekspira, zwracając uwagę na konstrukcję psychiki bohaterki, ewolucję jej poglądów i zachowań oraz znaczenie postaci dla rozwoju akcji.

II ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Różne sposoby tworzenia nastroju grozy w literaturze i sztuce. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł literackich i plastycznych.
2. Motyw syna marnotrawnego w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach różne jego ujęcia.
3. Różnorodność środków perswazji w reklamie. Omów na wybranych przykładach znaczenie obrazu, muzyki, słowa.
4. Omów walory poetyckie opowiadań Jarosława Iwaszkiewicza i sposoby ich eksponowania w adaptacjach filmowych Andrzeja Wajdy.
5. Różne sposoby wykorzystania motywu burzy w literaturze i malarstwie romantyzmu. Określ je, odwołując się do wybranych dzieł.
6. Awangardowość sztuki dwudziestolecia międzywojennego. Określ jej charakter, odwołując się do wybranych dzieł literackich i plastycznych.
7. Artystyczne ujęcia macierzyństwa w literaturze i sztukach plastycznych. Przedstaw je w oparciu o analizę wybranych dzieł.
8. Różne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Odwołaj się do wybranych przykładów.
9. Motyw powstania styczniowego w literaturze i malarstwie. Zaprezentuj na przykładzie celowo dobranych tekstów kultury.
10. „Nie szata zdobi człowieka” – symbolika stroju. Omów różne funkcje ubioru bohaterów literackich i ich związek z psychiką i zachowaniem człowieka.
11. Komiks – tania rozrywka czy sztuka wysoka. Rozważ problem analizując wybrane utwory.
12. Losy dziecka w czasie wojny. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych przykładów z literatury i filmu.
13. Motyw tańca śmierci w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na celowo dobranych przykładach.

14. Sport w literaturze i kulturze. Przeanalizuj to zjawisko w oparciu o dowolnie wybrany materiał.
15. Legenda Napoleńska. Omów najciekawsze jej realizacje na podstawie wybranych utworów literackich i filmowych.
16. Dworek szlachecki jako motyw w literaturze i malarstwie. Przedstaw różne jego konkretyzacje na przykładach wybranych dzieł.
17. Różne postawy ludzi wobec okrucieństw drugiej wojny światowej. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych dzieł literackich i filmowych.
18. Ludzie ludziom zgotowali ten los. Zaprezentuj obraz wojny i okupacji na podstawie analizy stosownie dobranej literatury i filmu.
19. Związki poezji z muzyką. Zanalizuj warstwę słowno – muzyczną utworów Fryderyka Chopina i Stanisława Moniuszki.
20. Omów zjawisko kiczu, analizując wybrane przykłady dzieł literackich i plastycznych.
21. Obraz młodego pokolenia we współczesnej literaturze, filmie i piosence. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
22. Realia życia w PRL w tragikomicznym ujęciu filmowym i literackim. Zinterpretuj celowo dobrany materiał, zwracając uwagę na wyznaczniki poetyki i groteski.
23. Współczesna polska poezja śpiewana. Dokonaj analizy i interpretacji tekstów piosenek Jacka Kaczmarskiego, Starego Dobrego Małżeństwa lub innych wybranych artystów.
24. Realizm jako metoda kreowania świata w wybranych dziełach literackich i malarskich.
25. Sceny batalistyczne w literaturze, filmie i malarstwie. Omów sposoby ich przedstawiania i funkcje w wybranych dziełach.
26. Impresjonizm w malarstwie i literaturze. Wykaż podobieństwa i różnice na podstawie wybranych utworów literackich i dzieł malarskich.
27. Katastroficzna wizja świata w literaturze i filmie. Omów temat, odwołując się do wybranych dzieł.
28. Filmy Jerzego Hoffmana jako interpretacja dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
29. Wielkie bitwy i kampanie jako tworzywo dla artysty. Analizując wybrany materiał, porównaj literackie opisy i malarskie wizje.
30. Obraz śmierci w literaturze, sztukach plastycznych i filmie. Przedstaw i omów, analizując wybrane dzieła.
31. Artystyczna prowokacja w literaturze, malarstwie i filmie. Omów temat w oparciu o celowo dobrany materiał.
32. Motyw apokalipsy w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
33. Komiks jako nietypowa forma literacka z pogranicza sztuk – omów na wybranych przykładach polskich i obcych.
34. Od Judyma do House`a ...- przedstaw i porównaj różnorodne kreacje lekarzy,

odwołując się do przykładów z literatury i filmu.

35. Dziecko jako pośrednik między światem realnym a nadprzyrodzonym, omów problem na przykładach literackich i filmowych.
36. Przedstaw i porównaj obrazy wiosny w literaturze i malarstwie XIX i XX wieku.
37. Obraz zaświatów w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przedstaw różne sposoby ukazania tego tematu na wybranych przykładach.
38. Literackie i filmowe portrety matek. Omów różne kreacje macierzyństwa, odwołując się do celowo wybranych przykładów.
39. Wampiry w filmie, literaturze i sztuce. Określ ich funkcje w wybranych tekstach kultury.
40. Topos drzewa w literaturze i malarstwie. Przeanalizuj wybrane przykłady.
41. Autoportret w literaturze i sztukach plastycznych. Omów sposoby kreacji „ja” artysty, analizując wybrane dzieła.
42. Motyw ogrodu. Na podstawie analizy wybranych dzieł przedstaw różne sposoby jego obrazowania w literaturze i malarstwie.
43. Motyw kobiety w literaturze i sztuce. Omów temat na wybranych przykładach.
44. Dramaty Szekspira jako źródło inspiracji dla literatury i filmu. Omów zjawisko, przywołując wybrane przykłady.
45. Inspiracje biblijne w filmach Krzysztofa Kieślowskiego. Na podstawie wybranych dzieł spróbuj ocenić realizację nakazów Dekalogu przez współczesnego człowieka.
46. Holocaust jako temat literacki i filmowy. Omów problem, analizując wybrane dzieła literackie i filmowe.
47. Motyw pożegnania w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach różne ujęcia tego tematu w tekstach kultury.
48. Sceny miłosne w wybranych dziełach literackich, malarskich i filmowych. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
49. Biesiady, wesela i bale. Przedstaw rolę motywu w wybranych utworach literackich, malarskich i filmowych.
50. Motywy ekspresjonistyczne w malarstwie i literaturze Młodej Polski i dwudziestolecia międzywojennego. Zanalizuj i porównaj wybrane dzieła.
51. Od Adama do Batmana – przedstaw różne kreacje mężczyzn w literaturze, sztuce i mass mediach.
52. Artystyczne interpretacje historii w literaturze i malarstwie. Zanalizuj i porównaj wybrane dzieła.
53. Scharakteryzuj i oceń wybitne kreacje aktorskie w wybranych adaptacjach filmowych utworów literackich.
54. Motyw Ikara w literaturze i malarstwie. Odwołując się do wybranych dzieł, omów sposoby ujęcia tego motywu.

III JĘZYK

1. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów język wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
2. Język ezopowy w literaturze XIX i XX wieku. Omów na podstawie wybranych przykładów.
3. Język prasy. Na wybranych przykładach omów różne odmiany stylu publicystycznego.
4. Komizm słowny i sposoby jego realizacji. Omów problem na wybranych przykładach dzieł różnych autorów.
5. Dokonując analizy języka różnych reklam, wyjaśnij, jaki obraz świata one kreują.
6. Etykieta językowa różnych czasów i środowisk. Dokonaj analizy wybranych przykładów literackich.
7. List jako gatunek literacki. Dokonaj analizy cech językowych celowo wybranych tekstów.
8. Zapożyczenia anglojęzyczne we współczesnej polszczyźnie. Scharakteryzuj zjawisko na wybranych przykładach i oceń przydatność oraz zasadność ich użycia.
9. Tendencje w dziedzinie nazewnictwa – na przykładzie nazw sklepów, instytucji, barów. Oceń formę językową nowych nazw pod względem poprawności i walorów językowych.
10. Na wybranych przykładach scharakteryzuj słownictwo internetowe. Rozważ jego poprawność w kontekście kultury języka.
11. Język sprawozdawców sportowych wobec norm poprawnościowych. Przedstaw zagadnienie na przykładach wybranych przez siebie fragmentów relacji telewizyjnych.
12. Nazwy potraw i dań w Polsce dawnej i współczesnej. Dokonaj analizy językowej materiału rzeczowego.
13. Język jako instrument walki o władzę. Przeanalizuj wybrane materiały wyborcze.
14. Błąd językowy jako źródło komizmu. Dokonaj analizy celowo dobrane materiału językowego.
15. Język potoczny w funkcji poetyckiej. Dokonaj analizy środków językowych i ich funkcji w wybranych tekstach poetyckich .
16. Zbadaj funkcje frazeologizmów w sloganach reklamowych. Wykorzystaj zgromadzony materiał.
17. Przysłowia, sentencje, maksymy, aforyzmy. Dokonaj ich analizy językowej i określ funkcję w wybranych utworach literackich.
18. Omów cechy języka współczesnych czasopism młodzieżowych, odwołując się do analizy tekstów z wybranych czasopism.
19. Język w służbie satyry dawniej i dziś. Omów i oceń zagadnienie na wybranych przykładach.
20. Neologizmy w utworach wybranych pisarzy. Przedstaw i omów ich funkcje w utworze.
21. Kryteria poprawności językowej współczesnej polszczyzny. Omów problem,

analizując celowo dobrane teksty pisane i mówione.

22. Różne środowiska – różne sposoby komunikowania się. Dokonaj analizy wybranych przykładów gwar środowiskowych.
23. Język instrukcji. Dokonaj analizy wybranych tekstów instruktażowych, uwzględniając ich poprawność i komunikatywność.
24. Zapożyczenia językowe. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
25. Gwara podhalańska jako tworzywo literackie. Omów jej funkcjonowanie i cechy, odwołując się do wybranych tekstów.

Opracował zespół polonistów
przy ZSP Nr 1 w Chojnie